

BOGUMIŁA CELER
Uniwersytet Kaliski
im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego
Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych
ORCID 0000-0003-1617-5334

ZESZYTY
KALISKIEGO TOWARZYSTWA
PRZYJACIÓŁ NAUK NR 25
STUDIA HISTORYCZNO-
BIBLIOLOGICZNE
KALISZ 2025
ISSN 1426-6547

MARCIN MIKOŁAJCZYK
Uniwersytet Kaliski
im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego
ORCID 0000-0003-0397-7311

DOI 10.4467/26578646ZKNT.25.016.22485

RAPORT Z WIZYTY STUDYJNEJ W STANACH ZJEDNOCZONYCH W RAMACH REALIZACJI GRANTU „PREZYDENT STANISŁAW WOJCIECHOWSKI. JEGO WIEK, DOKONANIA, PAMIĘĆ”

WPROWADZENIE

W dniach 29 kwietnia – 3 maja 2025 r. badacze Uniwersytetu Kaliskiego – dr Bogumiła Celer oraz dr Marcin Mikołajczyk – odbyli wizytę studyjną w Stanach Zjednoczonych w ramach projektu dofinansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w programie „Nauka dla Społeczeństwa”. Pobyt miał charakter naukowy i reprezentacyjny: służył prowadzeniu kwerend archiwalnych i bibliotecznych dotyczących drugiego prezydenta II Rzeczypospolitej, Stanisława Wojciechowskiego (1869-1953), a równocześnie sprzyjał nawiązywaniu i umacnianiu kontaktów międzynarodowych, rozszerzaniu bazy źródłowej badań nad historią Polski oraz promocji dorobku Uniwersytetu Kaliskiego.

Wybór Stanów Zjednoczonych jako kierunku wyjazdu był podyktowany bogactwem zbiorów polskich i polonijnych przechowywanych w amerykańskich instytucjach pamięci – od archiwów wyspecjalizowanych w dziejach Polski po biblioteki narodowe i publiczne o zasięgu globalnym. Celem wiodącym była identyfikacja i wstępne rozpoznanie źródeł rękopiśmiennych, drukowanych i ikonograficznych, które pozwalają pełniej odtworzyć biografię Wojciechowskiego – od lat działalności na emigracji i w ruchu socjalistycznym, przez kontekst rewolucji 1905 r., aktywność urzędniczą i państwową, po recepcję jego prezydentury w prasie polonijnej i amerykańskiej.

KONTEKST PROJEKTU ORAZ ZAPLECZE INSTYTUCJONALNE PO STRONIE UNIWERSYTETU KALISKIEGO

Projekt „Prezydent Stanisław Wojciechowski. Jego wiek, dokonania, pamięć” łączy perspektywę biograficzną, źródłoznawczą i pamięciową. Na pierwszym planie znajduje się osoba prezydenta – współtwórcy PPS, propagatora spółdzielczości i głowy państwa w latach 1922-1926 – ale kluczem jest również otoczenie instytucjonalne i medialne: krąg współpracowników, organizacje emigracyjne, prasa polonijna, a także ceremonia państwowa i sposoby upamiętniania.

Od strony organizacyjnej projekt opiera się na kompetencjach dwóch jednostek macierzystych autorów raportu. Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Uniwersytetu Kaliskiego prowadzi badania nad najnowszą historią Polski, inicjuje kwerendy i prace edytorskie, zapewnia zaplecze metodologiczne i merytoryczne. Biblioteka Uniwersytetu Kaliskiego odpowiada za wsparcie informacyjne i bibliograficzne – utrzymuje katalogi i bazy, zapewnia dostęp do zasobów własnych i współpracujących instytucji oraz organizuje warsztaty pracy z literaturą przedmiotu i źródłami drukowanymi.

INSTYTUCJE ODWIEDZONE W TRAKCIE WIZYTY – PROFIL, ZNACZENIE I WYNIKI KWEREND

1) Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce (IJPA), Nowy Jork

Profil i znaczenie. IJPA, założony w 1943 r. przez emigrację polską, należy do najważniejszych placówek dokumentujących najnowsze dzieje Polski. Zgromadzone tu kolekcje obejmują spuścizny osobiste, akta instytucji państwowych i wojskowych II RP, zbiory polonijne, a także bogatą ikonografię. Szczególną rangę ma „Archiwum Belwederskie” – zbiór uratowany z płonącej Warszawy we wrześniu 1939 r., który po ewakuacji przez Rumunię, Francję i Portugalię dotarł w 1941 r. do USA i od 1943 r. jest przechowywany w Nowym Jorku. W jego ramach znajdują się m.in.:

- Adiutantura Generalna Naczelnego Wodza – 105 jednostek (ok. 6 mb), obejmujących dokumenty kancelarii Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza z lat 1918-1922 (rozkazy, meldunki, raporty, depesze szyfrowe, korespondencja). Zespół zdigitalizowany i dostępny online.
- Komisja Likwidacyjna gen. Lucjana Żeligowskiego – 28 jednostek (ok. 1,65 mb), dokumentujących działalność Komisji w latach 1925-1976, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii Litwy Środkowej.
- Sprawy Sądowe i Honorowe Generałów i Wyższych Dowódców – 17 jednostek (ok. 0,75 mb), obejmujących dokumentację postępowań z lat 1915-1936 (protokoły, orzeczenia, korespondencja).

Znaczenie dla badań nad Wojciechowskim. Wizyta w IJPA była istotna, gdyż pozwoliła bezpośrednio dotrzeć do źródeł związanych z Wojciechowskim, zarówno z okresu emigracyjnego, konspiracyjnego i wydawniczego, jak i z lat sprawowania najwyższych funkcji państwowych. Najcenniejsze materiały obejmują:

a) Dwie kolekcje listów Stanisława Wojciechowskiego

- Sygn. 701/1/50 (1893-1899) – korespondencja z Paryża i Londynu, dokumentująca wczesną działalność Wojciechowskiego w środowiskach niepodległościowych i socjalistycznych, zaangażowanie w prace PPS oraz rozwój spółdzielczości. Listy te pokazują proces formowania poglądów politycznych i sieci kontaktów w gronie działaczy polskiej emigracji.
- Sygn. 701/1/52 („Wojtek 1905”) – listy z okresu styczeń-wrzesień 1905 r. pisane z Southbourne-on-Sea i w trakcie częstych wyjazdów do Londynu. Wojciechowski kierował wówczas rosyjską drukarnią wydającą zakazane publikacje (m.in. Lwa Tołstoja). Korespondencja dokumentuje kontakty z PPS i przedstawicielami japońskimi, odnosi się do bieżących wydarzeń politycznych (m.in. zjazd PPS 5 lutego 1905 r.) i odśłania międzynarodowy wymiar jego aktywności.

Obie kolekcje są dostępne w formie cyfrowej, co znacząco ułatwia pracę badawczą, porównania i dalsze opracowania edytorskie.

b) Materiały wizualne (fotografie) – fond 151

W trakcie kwerendy zidentyfikowano cenny zestaw fotografii przedstawiających Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego oraz Marię Wojciechowską. Wśród sygnatur odnotowano m.in.:

- 151-001-759 – portret prezydenta RP (ujęcie reprezentacyjne),
- 151-001-911 – portret w ujęciu bardziej kameralnym,
- 151-004-1850 – wizyta S. Wojciechowskiego w jednostce wojskowej w Grudziądzu,
- 151-004-1918 – wręczenie sztandaru (W. Sikorski, S. Wojciechowski), Kraków,
- 151-001-758 – Maria Wojciechowska wśród żołnierzy / na koniu – fotografia niezwykle cenna, ukazująca aktywną obecność pierwszej damy w sferze publicznej i wojskowej.

Zestaw ten stanowi wyjątkowe uzupełnienie źródeł pisanych: pozwala badać **ikonografię urzędową**, ceremoniał państwowy II RP, wizerunek pary prezydenckiej oraz praktyki reprezentacyjne tamtej epoki.

c) Dokumenty dyplomatyczne i urzędowe

- Depesze z 1919 r. (sygn. 701/2/4) – materiały korespondencyjne z kluczowego dla II RP okresu budowania pozycji międzynarodowej państwa.
- Listy z 1904 r. (sygn. 701/1/51) – uzupełniają horyzont poznawczy o etap przejściowy między aktywnością emigracyjną a funkcjami państwowymi.

d) Sprawy wojskowe i napięcia przed przewrotem majowym

- List gen. Wacława Iwaszkiewicza-Rudoszańskiego do Prezydenta Wojciechowskiego z 1924 r. (zespół Komisji Likwidacyjnej gen. Żeligowskiego, „Okres poprzedzający akcję majową – Akta Kancelarii przybocznej Szeffa Sztabu Głównego”) – pismo-zażalenie na gen. Władysława Sikorskiego z odniesieniami do najwyższej kadry oficerskiej (m.in. Jan Romer, Kazimierz Sosnkowski, Juliusz Tadeusz Tarnawa-Malczewski). Dokument ma pierwszorzędą wartość dla badań nad konfliktami personalnymi w Wojsku Polskim i rolą prezydenta jako arbitra w sporach w latach poprzedzających zamach majowy (1926).

e) Pamięć i praktyki upamiętniania

W IJPA znajduje się równieżteczka (zespół Archiwum Józefa Piłsudskiego) pt. „Obchody rocznicowe – materiały z Prywatnego Archiwum Niepodległości im. Marszałków Polski Józefa Piłsudskiego i Edwarda Śmigłego-Rydza: klepsydry, ogłoszenia, zawiadomienia, fotografie” (dokumenty z lat 1977-1997; skany z duplikatami). W ramach tej teczki wyróżnia się „Zawiadomienia o nabożeństwach i uroczystościach rocznicowych poświęconych pamięci J. Piłsudskiego i Śmigłego-Rydza” (aut. Zbigniew Drozdowski / Prywatne Archiwum Niepodległości). Indeks osobowy obejmuje m.in. Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Mościckiego, Walerego Sławka, Kazimierza Sosnkowskiego, Michała Sokolnickiego, Jana Pawła II, Piusa XI, pojawiają się też nazwy miejsc (m.in. Kalisz, Warszawa, Belweder, Wawel, Lwów, Wilno, Sulejówkę, Londyn, Paryż). To interesujące źródło do badań nad kulturą pamięci II RP oraz jej kontynuacjami w środowiskach polonijnych.

f) Publikacje autorstwa S. Wojciechowskiego i o nim w zasobach Biblioteki Polonii Amerykańskiej (Biblioteka Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce / Library of the Józef Piłsudski Institute of America, Biblioteka imienia Alfreda Jurzykowskiego Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce / The Alfred Jurzykowski Memorial Library of the Polish Institute of Arts & Sciences of America, Biblioteka Marjanczyków Polskiej Fundacji Kulturalnej / The Marjanczyk Library of the Polish Cultural Foundation, Biblioteka Fundacji Kościuszkowskiej / Library of the Kosciuszko Foundation)

- Moje wspomnienia. T. 1 / Stanisław Wojciechowski. – Lwów : Książnica-Atlas, 1938.
- Kooperacja w rozwoju historycznym / Stanisław Wojciechowski. – Warszawa : Wydaw. Wydziału Propagandy Związku Polskich Stowarzyszeń Spółwców, 1923.
- Mowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej / Stanisław Wojciechowski. – Warszawa : [s.n.], 1924.
- Stanisław Wojciechowski (1869-1953) : prezydent z Kalisza / Elżbieta Steczek-Czerńska. – Kalisz : Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2011.

- Zwierzenia adiutanta : w Belwederze i na Zamku / Henryk Comte. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1975.
- Trzej prezydenci II Rzeczypospolitej / Zygmunt Kaczmarek. – Warszawa : Instytut Wyd. Związków Zawodowych, 1988.

Autorzy wyrażają podziękowania dla dr Iwony Kordy, prezes Instytutu, oraz Magdaleny Orlickiej-So i Ady Niedźwiedzkiej za organizację wizyty, opiekę merytoryczną i udostępnienie zasobów. Wizyta umocniła podstawy przyszłej współpracy (wymiana skanów, konsultacje, wspólne przedsięwzięcia popularyzatorskie).

2) New York Public Library (Nowojorska Biblioteka Publiczna, NYPL)

Charakterystyka i rola. NYPL należy do największych bibliotek publicznych świata (ponad 50 mln jednostek). System biblioteczny obejmuje sieć oddziałów oraz centra badawcze, a jego sercem jest gmach główny przy Fifth Avenue na Manhattanie – klasyczny budynek w stylu beaux-arts z monumentalną salą czytelniczą. NYPL łączy misję publiczną (powszechny dostęp do wiedzy) z funkcją naukową (katalogi badawcze, kolekcje specjalne, wsparcie dla humanistyki i nauk społecznych).

Wyniki kwerendy. W NYPL zweryfikowano i zidentyfikowano zestaw znanych już badaczom publikacji o Stanisławie Wojciechowskim i jego autorstwa, m.in.:

- Elżbieta Steczek-Czerniawska, *Stanisław Wojciechowski (1869-1953): prezydent z Kalisza*, Kalisz : Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2011;
- *Wspomnienia, orędzia, artykuły* / Stanisław Wojciechowski; wybór Maria Groń-Drozdowska, Marian Marek Drozdowski, Warszawa : Wydawnictwo Bellona, 1995;
- Juliusz Brudkowski, *Stanisław Wojciechowski, jego słowa i jego dzieła*, Warszawa, Nakładem autora, 1926;
- Zdzisław Pawluczuk, *Konspirator i prezydent : rzecz o Stanisławie Wojciechowskim*, Lublin : Wydawnictwo Globus, 1993;
- Grzegorz Gauden, *Polska sprawa Dreyfusa: kto próbował zabić prezydenta*, Warszawa : Wydawnictwo Agora, 2024;
- Zygmunt Kaczmarek, *Trzej prezydenci II Rzeczypospolitej*, Warszawa : Instytut Wyd. Związków Zawodowych, 1988;
- Stanisław Wojciechowski, *Historia spółdzielczości polskiej do 1914 roku*, Warszawa, Nakł. Spółdzielczego Instytutu Naukowego, 1939.
- Stanisław Wojciechowski, *Ruch spółdzielczy*, Warszawa, Wydawnictwo Spółdzielczego Instytutu Naukowego, 1930.

Dostępność tych pozycji w NYPL potwierdza globalny zasięg bibliografii dotyczącej Wojciechowskiego i ułatwia przygotowanie bibliografii adnotowanej, zestawień tematycznych oraz dalszych kwerend – zarówno na miejscu, jak i zdalnie.

3) Library of Congress (Biblioteka Kongresu), Waszyngton

Profil i znaczenie. Biblioteka Kongresu to największa biblioteka świata (ponad 170 mln jednostek), centralny ośrodek badań humanistycznych w USA oraz depozytariusz prasy historycznej – w tym licznych tytułów polonijnych. Dla projektu szczególnie istotna jest możliwość pracy z cyfrowymi kopiami gazet, indeksami i katalogami, co pozwala śledzić międzynarodową recepcję polskich wydarzeń i postaci.

Rekonesans tytułów (1901-1931). Podczas kwereńdy wstępnej zidentyfikowano tytuły odpowiadające profilowi badań nad obecnością Wojciechowskiego w prasie emigracyjnej i amerykańskiej, m.in.: „Jedność-Polonia = Unity-Polonia” (Baltimore), „Głos Polek” (Chicago), „Wiarus” (Winona, Minn.), „Gwiazda Zachodu = Western Star” (Omaha), „Jedność Polek = Unity of Polish Women” (Cleveland, Ohio), „Zgoda” (wyd. dla niewiast i dla mężczyzn, Chicago), „Dziennik Chicagoski” (Chicago), „Telegraf” (Chicago), „Ameryka” (Toledo, Ohio).

Zasoby te stanowią podstawę do analizy dyskursu wokół prezydentury Wojciechowskiego: reakcji na wybór (1922) i dymisję (1926), komentarzy do polityki wewnętrznej, stosunku do wydarzeń w Polsce oraz doniesień o relacjach polsko-amerykańskich. Zakres chronologiczny i geograficzny (różne ośrodki polonijne) pozwala na porównania regionalne i rekonstrukcję zróżnicowanych punktów widzenia.

Podczas wizyty w LoC zweryfikowano i zidentyfikowano zestaw znanych już badaczom publikacji autorstwa Stanisława Wojciechowskiego oraz książek jego dotyczących, m.in.:

- Stanisław Wojciechowski, *Polska Partya Socyalistyczna w ostatnich pięciu latach*, Londyn : Z Drukarni Partyjnej, 1900, nr katalogowy: JN6769.A54 P64 1900
- Stanisław Wojciechowski, *Kooperacja w rozwoju historycznym*, Warszawa : Wydawn. Wydz. Propagandy Zw. Pol. Stow. Spożywców, 1923, nr katalogowy: HD2956 .W65 1923
- Stanisław Wojciechowski, *Historia spółdzielczości polskiej do 1914 roku*, Warszawa : Nakł. Spółdzielczego Instytutu Naukowego, 1939, numer katalogowy: HD3517.7.A4 W6
- Stanisław Wojciechowski, *Mowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa : Tłoczono w Drukarni państwowej, 1924, numer katalogowy: DK440 .W6
- Stanisław Wojciechowski, *Ruch spółdzielczy*, Warszawa : Wydawn. Spółdzielczego Instytutu Naukowego, 1930, numer katalogowy: HD2961 .W58
- Stanisław Wojciechowski, *Moje wspomnienia*, wstęp i opracowanie Jerzy Łazor, Warszawa : Muzeum Historii Polski, 2017, numer katalogowy: DK4420.W65 A3 2017

- *Stanisław Wojciechowski (1869-1953) : prezydent z Kalisza* / Elżbieta Steczek-Czerniawska, Kalisz : Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2011, numer katalogowy: FLS2014 004676 OVERFLOWA5S
- *Konspirator i prezydent : rzecz o Stanisławie Wojciechowskim* / Zdzisław Pawluczuk, Lublin : Wydawn. Globus, 1993, numer katalogowy: DK4420.W65 P38 1993
- Stanisław Łukomski, *Konkordat zawarty dnia 10 lutego 1925 roku pomiędzy Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską*, Łomża : Skł. gł.: Księg. „Unitas”, 1934, numer katalogowy: KBU4076 .C38 1934
- *Wspomnienia, orędzia, artykuły* / Stanisław Wojciechowski ; wstęp, wybór fragmentów wspomnień, przemówień, orędzi, relacji i artykułów Maria Groń-Drozdowska, Marian Marek Drozdowski, Warszawa : Wydawn. Bellona, 1995, numer katalogowy: DK4420.W65 A3 1995
- *Trzej prezydenci II Rzeczypospolitej* / Zygmunt Kaczmarek, Warszawa : Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, 1988, numer katalogowy: DK4419 .K33 1988
- *Polska sprawa Dreyfusa : kto próbował zabić prezydenta* / Grzegorz Gauden, Warszawa : Wydawnictwo Agora, 2024.

Znaczenie i efekty wizyty

1. Rozszerzenie bazy źródłowej. Pozyskane materiały – listy, depesze, fotografie, czasopisma – tworzą spójny korpus, który pozwala prowadzić badania przekrojowo: od wczesnej aktywności emigracyjnej po wizerunek i recepcję prezydentury w prasie polonijnej.
2. Perspektywa międzynarodowa. Kwerendy w Nowym Jorku i Waszyngtonie potwierdziły, że postać Stanisława Wojciechowskiego była obecna w świadomości środowisk polonijnych i mediów amerykańskich; materiały ukazują międzynarodowe konteksty jego działań (kontakty z działaczami PPS, wydawnictwa w języku rosyjskim, wątki dyplomatyczne).
3. Źródła ikonograficzne. Zidentyfikowany zespół fotografii (portrety, uroczystości wojskowe, wizyta w Grudziądzu, wręczenie sztandaru w Krakowie; aktywność Marii Wojciechowskiej) stanowi kapitał dla publikacji i wystaw – pozwala odtworzyć język reprezentacji i estetykę życia publicznego II RP.
4. Wiedza o pamięci i upamiętnianiu. Teczki dotyczące obchodów rocznicowych i „zawiadomień o nabożeństwach” dostarczają materiału do badań nad kulturą pamięci po 1939 r., pokazując, jak kształtowała się emigracyjna narracja o przywódcach II RP – z bogatym indeksem osób, miejsc i dat.
5. Kontakty i współpraca. Bezpośrednie relacje z pracownikami IJPA oraz doświadczenia pracy w NYPL i LoC tworzą infrastrukturę współpracy: konsultacje merytoryczne, wymiana skanów, planowanie wspólnych wydarzeń popularyzatorskich i edycji źródłowych.

Wnioski i rekomendacje na dalsze etapy

- Edycja źródłowa korespondencji: przygotowanie krytycznej edycji wybranych listów z zespołów 701/1/50 i 701/1/52 (z komentarzem biograficznym i historycznym).
- Bibliografia adnotowana: opracowanie pełnej listy druków o Wojciechowskim (pozycje zweryfikowane w IJPA, NYPL i LoC) z uwzględnieniem wariantów wydań i dostępności egzemplarzy.
- Korpus prasowy 1922-1926: zbudowanie cyfrowej bazy artykułów z prasy polonijnej (według tytułów i miast), tagowanie zagadnień (wybór prezydenta, orędzia, polityka zagraniczna, przewrót majowy, obraz Polski w USA).
- Wystawa cyfrowa: kuratorski wybór fotografii IJPA (portrety urzędowe, ceremonie, Maria Wojciechowska), uzupełniony o cytaty z listów i krótkie komentarze kontekstowe.
- Studium o konfliktach w armii: analiza listu gen. Iwaszkiewicza (1924) w relacji do innych materiałów wojskowych i depesz; próba rekonstrukcji mechanizmów napięć i roli prezydenta jako mediatora.

PODSUMOWANIE

Wizyta studyjna w Nowym Jorku i Waszyngtonie – w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Ameryce, New York Public Library oraz Library of Congress – przyniosła konkretne, mierzalne efekty dla projektu „Prezydent Stanisław Wojciechowski. Jego wiek, dokonania, pamięć”. Zidentyfikowano i opisano nowe źródła (korespondencja, depesze, fotografie), usystematyzowano dostęp do literatury (NYPL) i wytyczono ścieżki kwerend prasowych (LoC), a zarazem wzmocniono sieć kontaktów dla przyszłych działań badawczych i popularyzatorskich. Zgromadzony materiał ma wysoką wartość naukową: pozwala łączyć biografię Wojciechowskiego z historią instytucji państwa, z wizerunkiem publicznym i z pamięcią historyczną utrwaloną w praktykach upamiętniania oraz w prasie emigracyjnej.

W świetle przeprowadzonych kwerend można stwierdzić, że amerykańskie instytucje pamięci – IJPA, NYPL i LoC – pozostają istotnymi partnerami dla badań nad dziejami II Rzeczypospolitej, a w tym nad postacią Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego. Dalsze prace (edycje źródłowe, bibliografie, korpusy prasowe i wystawy) będą bezpośrednio korzystać z rozpoznanych zasobów i związanych relacji, co zapewni projektowi ciągłość i rozwój w kolejnych etapach.

ZAŁĄCZNIK – SYGNATURY I TYTUŁY (WYBÓR)

- IJPA: korespondencja – 701/1/50 (listy 1893-1899, Paryż/Londyn); 701/1/52 („Wojtek 1905”, Southbourne-on-Sea/Londyn).
- IJPA: dokumenty urzędowe – 701/2/4 (depesze dyplomatyczne 1919); 701/1/51 (listy 1904).
- IJPA: dokument wojskowy – list gen. W. Iwaszkiewicza-Rudoszańskiego do Prezydenta (1924), zespół Komisji Likwidacyjnej gen. Żeligowskiego.
- IJPA: fotografie (fond 151 – 151-001-759, 151-001-911, 151-004-1850, 151-004-1918, 151-001-758).
- IJPA: pamięć i rocznice –teczka „Obchody rocznicowe...” (1977-1997; m.in. „Za-
wiadomienia o nabożeństwach...”; liczne duplikaty; indeks osób/miejsc/dat).
- NYPL: literatura o S. Wojciechowskim – Steczek-Czerniawska; Groń-Drozdowska & Drozdowski (wybór pism); Brudkowski; Pawluczuk; Gauden.
- LoC (prasa 19010-1953): „Jedność-Polonia/Unity-Polonia” (Baltimore), „Głos Polek” (Chicago), „Wiarus” (Winona, Minn.), „Gwiazda Zachodu/Western Star” (Omaha), „Jedność Polek/Unity of Polish Women” (Cleveland, Ohio), „Zgoda” (wyd. dla niewiast i dla mężczyzn, Chicago), „Dziennik Chicagoski” (Chicago), „Telegraf” (Chicago), „Ameryka” (Toledo, Ohio).

Wybór artykułów prasowych z prasy amerykańskiej

GIBBONS Floyd, Tribune Man tells of shot torn capital. Polish Rule Held by Pilsudski // „Chicago Daily Tribune”. – 1926, no. 118, p. 1,3.

INTERNATIONAL. Cabinets Fall. Polland // „Time”. – 1926, no. 21, p. 10.

NEW Chopin Monument To Be Erected In Warsaw // “The Chicago Tribune and the Daily News”, New York (European edition). – 1926 no. 3,302, p. 3, fot.

POLAND. Bombs // „Time”. – 1924, no. 11, p. 10-11.

O zamachu we Lwowie.

POLAND’S chief tours province // „The Christian Science Monitor”. – 1923, no. 174, p. 6.
Podróż Prezydenta na Pomorze.

POLISH PRESIDENT talks at Cracow // „The Christian Science Monitor”. – 1923, no. 229, p. 5.

STANISLAW Wojciechowski // “The New York Herald Tribune” (European ed.). – 1953, nr 13 april, p. 5

STANISLAW Wojciechowski was elected // „Chicago Daily Tribune”. – 1922, no. 304, p. 8.

THOMPSON Huston, Co-operation in the Baltic States and Poland. Drift in Four Republics Visited Declared to Be in Favor of Organization // „Dearborn Independent”. – 1924, march, p. 4.

M.in. o S. Wojciechowskim.

TURNES on assailants // „Chicago Daily Tribune”. – 1926, no. 116, p. 1.

WHO’S WHO TODAY Stanisław Wojciechowski // „Janesville Daily Gazette”. – 1922, no. 247, p. 6, fot.

WOJCIECHOWSKI dies at age of 84 // „The New York Times”. – 1953, no. 34,777, p. 88, fot.

Inf. o śmierci.

WOJCIECHOWSKI, Stanisław. Kooperacja w rozwoju historycznym. Związek Polskich Stowarzyszeń Spożywców. Warsaw, Wende. 1923. VIII, 383 pp. // „International Labour Review”. – 1923, no. 4, p. 667.